

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

DG OBR
Ministerie van Binnenlandse
Zaken en Koninkrijksrelaties
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk
2013-0000262021

Uw kenmerk
2013Z06765 en 2013Z07386

Datum 26 april 2013
Betreft reactie op verzoek lid Schouw en beantwoording Kamervragen

Het lid Schouw heeft de minister van Economische Zaken en mij verzocht om een reactie op een artikel in het Financieel Dagblad van 4 april jl. over mogelijke valse concurrentie door de overheid. Aanvullend zijn op 11 april jl. van de leden Schouw (D66) en Verhoeven (D66) schriftelijk vragen ontvangen over hetzelfde onderwerp. De beantwoording hiervan treft u als bijlage bij deze brief aan. In het onderstaande geef ik, mede namens de minister van Economische Zaken, invulling aan het verzoek om een brief en beantwoord ik de door de leden Schouw en Verhoeven gestelde vragen.

Het artikel in het Financieel Dagblad werpt een aantal vragen op over de wijze waarop de rijksoverheid omgaat met de in- en uitbesteding van taken. Voor ons vormt de kern van het artikel de vraag of de overheid de concurrentie vervalst ten opzichte van het bedrijfsleven door activiteiten zelf te doen die marktpartijen ook kunnen uitvoeren of die voorheen aan de markt werden uitbesteed.

Verhouding tussen overheid en bedrijfsleven

Op 1 juli 2012 is de Wet markt en overheid (aanpassing Mededingingswet ter invoering van gedragsregels voor de overheid) in werking getreden. Deze wet bevat gedragsregels die gelden voor alle overheden en moet concurrentievervalsing ten opzichte van private ondernemingen voorkomen als een overheid er voor kiest zelf economische activiteiten te verrichten. De belangrijkste gedragsregel betreft het doorberekenen van ten minste de integrale kosten die zijn gemoeid met het verrichten van een economische activiteit. Het staat overheden vrij een keuze te maken wel of geen economische activiteiten te verrichten.

Indien overheden ervoor kiezen economische activiteiten te verrichten, dienen zij de gedragsregels na te leven. De Autoriteit Consument en Markt (ACM, die per 1 april jl. is opgericht en waar de Nederlandse Mededingingsautoriteit, NMa, in is op gegaan) houdt toezicht op de naleving van de gedragsregels.

Ondernemers die vinden dat een overheid zich niet aan de gedragsregels houdt, kunnen een klacht indienen bij de overheidsorganisatie waar zij problemen mee hebben. Ook kunnen zij met hun klacht terecht bij de ACM. De ACM kan dan een onderzoek instellen naar concurrentievervalsing. In geval van overtreding van een gedragsregel door de overheid kan de ACM bij beschikking verklaren dat zij de

overtreding heeft vastgesteld of aan die overheid een last onder dwangsom opleggen.

Datum

26 april 2013

Kenmerk

2013-0000262021

Zoals opgemerkt, is de Wet markt en overheid van toepassing als een overheid een economische activiteit verricht. In de Wet markt en overheid wordt onder 'economische activiteit' verstaan: het aanbieden van goederen of diensten op een markt, dat wil zeggen in concurrentie met derden. Van concurrentie met derden is geen sprake als de rijksoverheid de voorziening in bepaalde goederen of diensten voor zichzelf verzorgt en het aanbieden van die goederen en diensten uitsluitend binnen de rechtspersoon Staat der Nederlanden geschiedt. In een zodanig geval treedt de rijksoverheid niet toe tot de markt waarop diezelfde goederen en diensten door private ondernemingen worden aangeboden en treedt de rijksoverheid dus ook niet in concurrentie met die private ondernemingen.

De Wet markt en overheid laat overheden vrij om zelf te beslissen of activiteiten ten behoeve van de eigen overheidsorganisatie worden uitbesteed aan derden dan wel in eigen beheer worden uitgevoerd. Ingeval de rijksoverheid goederen of diensten aanbiedt aan derden, verricht de rijksoverheid wel economische activiteiten. De rijksoverheid treedt dan in concurrentie met private ondernemingen die dezelfde goederen of diensten aanbieden. Het aanbieden door een overheid van goederen of diensten aan een andere overheid of aan een overheidsbedrijf is echter uitgezonderd van de gedragsregels van de Wet markt en overheid, onder voorwaarde dat die goederen of diensten door de andere overheid of dat overheidsbedrijf uitsluitend worden gebruikt voor de uitoefening van een publiekrechtelijke taak. Deze voorwaarde is gesteld om te voorkomen dat die andere overheid of dat overheidsbedrijf beneden de kostprijs goederen of diensten aanbiedt aan de markt waardoor concurrentievervalsing kan ontstaan. De Wet markt en overheid biedt dus ook ruimte voor het verrichten van economische activiteiten door de rijksoverheid ten behoeve van andere overheden of overheidsbedrijven, zolang dit gebeurt ten behoeve van de uitvoering van een publiekrechtelijke taak. Als dit laatste niet het geval is, zijn op die economische activiteiten de gedragsregels van de wet van toepassing.

De Wet markt en overheid geldt in beginsel voor vijf jaar. De wet dient binnen drie jaar, dus vóór 1 juli 2015, te worden geëvalueerd. Hierbij wordt dan onder meer gekeken of de wet effectief is om het beoogde doel, van het tegengaan van concurrentievervalsing door de overheid, te bereiken.

Overzicht klachten markt en overheid

Sinds de inwerkingtreding van de Wet markt en overheid zijn er 44 signalen bij de ACM (toen nog NMa) binnengekomen over oneerlijke concurrentie. Daarnaast zijn er in de maanden voorafgaand aan inwerkingtreding van deze wet 13 signalen bij de ACM binnengekomen. Signalen betreffen veelal meldingen van oneerlijke concurrentie door overheden. Bij de ACM zijn nog geen formele verzoeken van belanghebbenden binnengekomen om op grond van de Wet markt en overheid een besluit te nemen.

De signalen van concurrentievervalsing komen onder de noemer markt en overheid bij de ACM binnen. De ACM bekijkt bij elk ontvangen signaal of de gedraging waarop die betrekking heeft onder de reikwijdte van de wet valt.

Daarnaast wordt bekeken of het gaat om een bestaande economische activiteit (d.w.z. een activiteit die voor de inwerkingtreding van de wet al werd uitgevoerd), of niet. In het eerste geval geldt, al naar gelang de aard van die economische activiteit voor de toepasselijkheid van de Wet markt en overheid op die activiteit een overgangperiode van twee of één jaar. De ACM geeft dan richting aan de desbetreffende overheid om overtredingen in de toekomst te voorkomen.

De signalen gaan over zowel de centrale overheid als over decentrale overheden, zelfstandige bestuursorganen en onderwijsinstellingen en hebben met name te maken met het mogelijk niet naleven van de verplichting tot het doorberekenen van de integrale kosten en van het verbod van het bevoordelen van overheidsbedrijven.

Datum
26 april 2013
Kenmerk
2013-0000262021

Dat betekent overigens niet dat al deze tips en signalen ook daadwerkelijk over markt en overheid problematiek gaan. Soms gaan de tips en signalen bijvoorbeeld over aanbestedingszaken die als oneerlijk worden ervaren. Tevens is de ervaring dat de meeste tips en signalen over oneerlijke concurrentie die de ACM ontvangt niet binnen de reikwijdte van de Wet markt en overheid vallen, bijvoorbeeld omdat het geen economische activiteit betreft of dat de bevoordeelde organisatie geen overheidsbedrijf is. Ook komen er veel signalen binnen over de van de wet uitgezonderde sectoren, zoals de sociale werkplaatsen.

Naast de tips en signalen die bij de ACM binnenkomen, heeft de ACM ook een nulmeting markt en overheid laten uitvoeren. De resultaten van deze meting zal de ACM op korte termijn naar buiten brengen.

Ontwikkelingen

Zoals in het bovenstaande is aangegeven staat het de rijksoverheid vrij om zelf te beslissen of activiteiten ten behoeve van de eigen overheidsorganisatie worden uitbesteed aan derden dan wel in eigen beheer worden uitgevoerd. Omdat in het artikel in het Financieel Dagblad de suggestie wordt gewekt alsof bepaalde activiteiten, die voorheen waren uitbesteed nu weer naar de overheid terug zouden worden gehaald, licht ik in het onderstaande enkele ontwikkelingen binnen de bedrijfsvoering van de rijksoverheid toe.

Binnen de rijksoverheid is een beweging op gang gekomen om de taken op het terrein van haar eigen bedrijfsvoering, die voorheen door verschillende ministeries afzonderlijk in eigen beheer werden uitgevoerd, bij elkaar onder te brengen in zogenoemde shared service organisaties. Deze ontwikkeling, die niet uniek is voor de overheid maar ook bij het bedrijfsleven bestaat, heeft de afgelopen jaren een stevige impuls gekregen met het Uitvoeringsprogramma Compacte Rijksdienst en diens voorloper Vernieuwing Rijksdienst. De bundeling van dienstverlening in shared service organisaties vindt plaats aan de hand van de vraag welke diensten kunnen worden samengevoegd en waar schaalvoordelen te verkrijgen zijn. Voorbeelden hiervan zijn de bundeling van facilitaire afdelingen in één facilitaire dienstverlener voor de Haagse kerndepartementen (FM Haaglanden) en de drukkerij VijfKeerBlauw waarin drukwerkactiviteiten, die voorheen versnipperd over de ministeries plaatsvonden, sinds 2002 zijn samengebracht.

De rijksoverheid bundelt dus de activiteiten voor de eigen bedrijfsvoering die tot nu toe – versnipperd – door de ministeries zelf werden uitgevoerd. Dit levert geen concurrentievervalsing op ten opzichte van het bedrijfsleven omdat de rijksoverheid deze activiteiten ten behoeve van de eigen organisatie verricht. De bundeling van de bedrijfsvoering in shared service organisaties draagt bij aan vergroting van de professionaliteit van de dienstverlening en levert efficiencyvoordelen op. Er wordt nadrukkelijk gestuurd op de efficiënte uitvoering van de dienstverlening door deze interne shared service organisaties. Door de batenlastensystematiek wordt voor deze diensten een integrale kostprijs berekend. De shared service organisaties worden gebenchmarkt aan de hand van marktstandaarden. Ze krijgen bovendien efficiencytaakstellingen mee, waardoor de tarieven jaarlijks dalen. Ook wordt in voorkomende gevallen afgewogen welke uitvoeringsvorm, b.v. uitbesteden of zelf doen, de beste prijs-kwaliteitsverhouding oplevert. Op deze manier wordt de doelmatigheid geborgd. Overigens is het goed om hierbij te vermelden dat deze shared service organisaties producten en diensten inkopen bij het bedrijfsleven. Zo wordt bijvoorbeeld meer dan de helft

van de omzet van de facilitaire dienstverlener FM Haaglanden, de koeriersdienst IPKD en van de ICT-werkplek leverancier SSC-ICT aan werk uitbesteed aan de markt. Ook nemen de shared service organisaties niet altijd de complete dienstverlening over. Zo zet de drukkerij VijfKeerBlauw jaarlijks zo'n €10 miljoen om terwijl de rijksoverheid jaarlijks voor €88 miljoen aan drukwerkopdrachten uitzet bij het bedrijfsleven.

Datum

26 april 2013

Kenmerk

2013-0000262021

Veranderingen

De keuze voor in- of uitbesteden vraagt onder invloed van politieke en economische omstandigheden en van de opgedane ervaringen met enige regelmaat om nadere afwegingen. Een voorbeeld hiervan is de ICT-werkplekdienstverlener van het rijk, SSC-ICT, die op dit moment ook organisatieonderdelen bedient die voorheen gebruik maakten van diensten uit de markt. Dit was onder andere het geval met de ICT van het voormalig ministerie van VROM. De afweging om deze diensten als rijksoverheid weer zelf te leveren is gemaakt op basis van een positieve business case en levert dus besparingen op.

Ook de poolvorming van medewerkers op specialistische functies en interimopdrachten binnen de rijksoverheid is een voorbeeld. De taakstelling op de externe inhuur zorgt er voor dat de overheid de beschikbare kennis en flexibele inzet op een andere manier gaat organiseren door meer gebruik te maken van de kennis en capaciteit die binnen de rijksdienst beschikbaar is. De interimpool voor ICT'ers, I-Interim Rijk, is hier een voorbeeld van. Dit draagt bovendien ook bij aan het belang om kennis veel breder binnen de rijksdienst te benutten.

Onze verwachting is dat er de komende jaren vaker voor gekozen zal worden om meer werkzaamheden binnen de rijksdienst zelf uit te voeren. Dit als gevolg van het kabinetsbeleid om binnen de rijksdienst meer werkgelegenheid te scheppen voor de lage loonschalen en de positie van deze medewerkers te verbeteren. De ervaring van de afgelopen periode was dat vooral de werkzaamheden die bij deze functies behoorden zich goed leenden voor uitbesteding. Onder invloed van het kabinetsbeleid kan het dus gebeuren dat hierover straks andere afwegingen worden gemaakt dan tot op heden gebruikelijk was. Bij enkele lopende aanbestedingsprocedures wordt hier al rekening meegehouden. De kosten en baten van het verbeteren van de positie van de medewerkers in de lage loonschalen, en de effecten op de rijksbegroting, zullen transparant worden gemaakt. Op dit onderwerp ga ik medio mei nader in als ik mijn voorstellen presenteer voor de ambities ten aanzien van de rijksoverheid voor de komende jaren.

Verder hebben ervaringen van de afgelopen jaren ook geleerd dat uitbesteding van taken niet per definitie goedkoper hoeft te zijn. Gelet op de huidige financiële taakstellingen zal dus scherper worden gelet op de kosten en baten van het in- en uitbesteden van taken.

Het lid Schouw heeft verzocht om een overzicht van diensten die de afgelopen jaren waren uitbesteed en nu weer aan het groeien zouden zijn. Behoudens het bovengenoemde voorbeeld van de inbesteding van de automatisering van voormalig VROM zijn mij geen voorbeelden bekend van omvangrijke inbestedingen van diensten die voorheen door de markt werden uitgevoerd. Daarom kan ik geen verder overzicht leveren. Over de wijze waarop invulling wordt gegeven aan het kabinetsbeleid om de werkgelegenheid voor lage loonschalen te vergroten zal ik uw Kamer, zoals ik hierboven al heb laten weten, medio mei informeren.

Kabinetsbeleid kleinere en goedkopere overheid

Het beeld dat het artikel oproept over een groeiende rijksoverheid is niet correct. Wij verwijzen uw Kamer naar de Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk 2011, waarin

vermeld staat dat de personele omvang van de rijksdienst met ruim 5000 fte is afgenomen en de inhuur van externen met €150 miljoen. In de Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk 2012 die uw Kamer medio mei zal ontvangen, zal ik de Kamer nader informeren over de resultaten van het huidige en het vorige kabinet om de rijksoverheid te verkleinen en de kosten daarvan te verminderen.

Datum

26 april 2013

Kenmerk

2013-0000262021

Het kabinetsbeleid is erop gericht de rijksoverheid kleiner en goedkoper te maken. Dat heeft onvermijdelijk consequenties voor de bestedingen die zij doet bij de bedrijven. Bedrijven die het in de huidige marktomstandigheden al niet makkelijk hebben, worden - voor zover ze leverancier van de rijksoverheid zijn - natuurlijk extra geraakt door de verminderde vraag vanuit de rijksoverheid. Ik heb dan ook begrip voor de gevoelens van het bedrijfsleven op dit punt. Met het bovenstaande hoop ik duidelijk te hebben gemaakt dat dit een consequentie is van het kabinetsbeleid om de rijksoverheid kleiner en goedkoper te maken en dat hierin zorgvuldige afwegingen worden gemaakt.

De minister voor Wonen en Rijksdienst,

drs. S.A. Blok

2013Z07386

Vragen van de leden Schouw en Verhoeven (beiden D66) aan de ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en voor Wonen en Rijksdienst over de marktversturende overheid en herintredende overheidsdiensten (ingezonden 11 april 2013)

Datum

26 april 2013

Kenmerk

2013-0000262021

Vraag 1

Bent u bekend met het artikel van het Financieel Dagblad 'Vals spelende overheid ergert bedrijfsleven met steeds meer eigen werkzaamheden'? 1)

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Hoe verklaart u het dat de overheid activiteiten, die zijn afgestoten, toch weer zelf te hand neemt terwijl deze marktversturend zijn? Waarom worden deze activiteiten niet door private partijen gedaan als ze dit beter en/of goedkoper kunnen?

Antwoord 2

Zoals in bovenstaande brief staat aangegeven is de rijksoverheid op grond van de Wet markt en overheid niet verplicht om activiteiten uit te besteden. Het staat de rijksoverheid vrij om zelf te beslissen welke activiteiten worden uitbesteed aan derden dan wel in eigen beheer worden uitgevoerd. Indien die activiteiten uitsluitend worden aangeboden binnen de rechtspersoon Staat der Nederlanden treedt de rijksoverheid niet toe tot de markt en zijn de activiteiten niet concurrentievervalsend. In de regel worden activiteiten uitbesteed aan de markt als dit financiële en/of efficiencyvoordelen oplevert.

Vraag 3

Hoe verhouden deze activiteiten zich tot de Wet markt en overheid? Bestaat hier het risico van oneerlijke concurrentie door de overheid?

Antwoord 3

Indien de in vraag 2 bedoelde activiteiten uitsluitend worden verricht binnen de rechtspersoon Staat, treedt de rijksoverheid niet toe tot een markt en is geen sprake van economische activiteiten. Op die activiteiten die de rijksoverheid in eigen beheer verricht, is de Wet markt en overheid niet van toepassing, omdat die wet alleen geldt voor overheden die zelf of via hun overheidsbedrijven economische activiteiten verrichten. Bij het in eigen beheer verrichten van activiteiten door de rijksoverheid bestaat niet het risico van oneerlijke concurrentie, omdat de rijksoverheid door het verrichten van die activiteiten niet in concurrentie treedt met private ondernemingen.

Vraag 4

Worden bij uitvoering van deze activiteiten door overheidsdienstverleners gebruik gemaakt van integrale kostenprijzen?

Antwoord 4

Ja.

Vraag 5

Welke rol speelt het al dan niet hoeven aanbesteden van een activiteit bij het kiezen voor een overheidsdienst? Vindt u dit wenselijk?

Datum

26 april 2013

Kenmerk

2013-0000262021

Antwoord 5

Het bestaan van een aanbestedingsplicht van een bepaalde mogelijk af te nemen dienst of levering of van het bouwen van een werk laat de mogelijkheid volledig onverlet om die potentiële overheidsopdracht zelf uit te voeren. Ik vind het wenselijk dat overheidsdiensten per activiteit beoordelen of het verstandig is om een opdracht in de markt te zetten of om de betreffende activiteit zelf uit te voeren. Het is wenselijk dat hierbij de ruimte wordt genomen om bij die keuze ook belangen mee te wegen zoals veiligheid, maatwerk, kennisbehoud en kostenbesparing op langere termijn.

Vraag 6

Volstaat op dit punt artikel 25h lid 2 van de Wet markt en overheid?

Antwoord 6

In gevallen waarin een overheid activiteiten in eigen beheer verricht, verricht zij geen economische activiteiten en is de Wet markt en overheid niet van toepassing. Voor zodanige gevallen is de in artikel 25h van die wet neergelegde uitzondering van de gedragsregels uit die wet dan ook niet relevant. Artikel 25h, lid 2, heeft betrekking op de gevallen waarin een overheid economische activiteiten verricht ten behoeve van een andere overheid. In die gevallen is het aanbieden van goederen en diensten door een overheid aan een andere overheid, van de gedragsregels uitgezonderd voor zover die goederen of diensten zijn bestemd voor de uitvoering van een publiekrechtelijke taak.

Vraag 7

Hoe verhoudt het verrichten van deze activiteiten door de overheid zich tot de afspraak in het regeerakkoord om de rijksoverheid goedkoper, flexibeler en efficiënter te laten werken en het project compacte rijksdienst?

Antwoord 7

Zoals in de brief hierboven staat aangegeven wordt de rijksdienst kleiner en goedkoper onder invloed van bezuinigingen en taakstellingen die voortvloeien uit het kabinetsbeleid. De shared service organisaties leveren schaalvoordelen en kostenbesparingen op en dragen dus bij aan de doelstellingen van het kabinetsbeleid. Ook wordt in voorkomende gevallen afgewogen welke uitvoeringsvorm, bijvoorbeeld uitbesteden of zelf doen, de beste prijs-kwaliteitsverhouding oplevert.

Vraag 8

Kunt u argumenteren waarom activiteiten zoals opleidingen, ict-dienstverlening, grafische dienstverlening of koeriersdiensten bij de kerntaken van de overheid horen?

Antwoord 8

Zoals in de bij dzee beantwoording meegestuurde brief staat aangegeven is er in een aantal gevallen reden om delen van activiteiten in eigen beheer te houden. Dit op grond van afwegingen ten aanzien van veiligheid, specialistische kennis, kostenbesparing en de samenloop met ander kabinetsdoelstellingen, zoals behoud

van werkgelegenheid in de lagere loonschalen.

Vraag 9

Wat zijn de gevolgen van de afspraak in het regeerakkoord om medewerkers in facilitaire functies in dienst te nemen, voor aanbestedingstrajecten? Kunt u een overzicht geven van de 'on hold' gezette trajecten en de bedragen waar het hier om gaat?

Datum

26 april 2013

Kenmerk

2013-0000262021

Antwoord 9

Zoals in bovenstaande brief staat aangegeven is onze verwachting dat er de komende jaren vaker voor gekozen zal worden om meer werkzaamheden binnen de rijksdienst zelf uit te voeren. Dit als gevolg van het kabinetsbeleid om binnen de rijksdienst meer werkgelegenheid te scheppen voor de lage loonschalen. Bij enkele lopende aanbestedingsprocedures wordt hier al rekening mee gehouden. Op dit onderwerp zal medio mei nader in worden gegaan bij de presentatie van de kabinetsvoorstellen voor de organisatie en inrichting van de rijksoverheid voor de komende jaren.

Vraag 10

Welke rol speelt het behouden van eigen personeel in het uitvoeren van deze activiteiten door de overheid zelf en niet door private partijen? Zijn hier afspraken over gemaakt bij de cao-onderhandelingen?

Antwoord 10

In de meegestuurde aanbestedingsbrief is aangegeven dat meerdere overwegingen een rol spelen. Hoe deze afweging uitpakt wordt per geval bekeken. In de CAO onderhandelingen zijn afspraken gemaakt over het begeleiden van rijksmedewerkers van werk naar werk, als hun functies vervallen als gevolg van de bezuinigingen.

Vraag 11

Kunt u inzicht verschaffen in het financieel beheer en personeel van De Werkmaatschappij?

Antwoord 11

De Werkmaatschappij is een batenlastenagentschap en werkt met een integrale kostprijs. De Werkmaatschappij neemt aangesloten bedrijfseenheden werk uit handen. De bedrijfseenheden kunnen zich daardoor volledig richten op hun kerntaken. De Werkmaatschappij bestaat momenteel uit 13 bedrijfseenheden en heeft 790 medewerkers in dienst. Voor nadere informatie verwijs ik u naar de Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk en het jaarverslag van het ministerie van BZK.

Vraag 12

Voldoet het eigen vermogen van De Werkmaatschappij aan het maximum van 5% van de totale omzet van de baten-lastendienst?

Antwoord 12

Ja.

Vraag 13

Kunt u aangeven hoeveel rijksambtenaren bij De Werkmaatschappij of opleidingen en Rijksacademies nu werkzaam zijn en hoeveel er in uw eindbeeld werkzaam zullen zijn? Wat zijn de kosten hiervan?

Datum

26 april 2013

Kenmerk

2013-0000262021

Antwoord 13

Bij De Werkmaatschappij werken momenteel 790 mensen, bij de Rijksacademie voor Financiën, Economie en Bedrijfsvoering 29. Een eindbeeld over de omvang van het personeel in de diverse shared service organisaties heb ik op dit moment niet. Dit komt omdat de shared service organisaties nog volop in ontwikkeling zijn en omdat de financiële bezuinigingen uit het huidige regeerakkoord op dit moment nog vertaald worden naar concrete maatregelen. Wel krijgen de shared service organisaties efficiencydoelstellingen mee. Daarnaast ben ik op dit moment bezig met de ontwikkeling van strategisch personeelsbeleid voor een toekomstbestendige rijksdienst. Hierover zal ik u medio mei informeren. Voor de goede orde merk ik op dat ik op grond van het regeerakkoord de rijksdienst op dit moment stuur op de financiële budgetten. De rijksoverheid moet goedkoper worden en daarmee kleiner. De wijze waarop dit wordt ingevuld door de ministeries en de keuze daarbij tussen personeel en middelen is aan de ministeries. Uiteraard zal ik jaarlijks in de Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk verslag doen van de personele ontwikkelingen binnen de rijksdienst.

1) FD, d.d. 4 april 2013